

Intussen krijgen die vaktijdschriften het financieel steeds moeilijker binnen de logica van de industriële cultuurbedrijfsvoering die met veel overtuiging wordt gehanteerd op een beleidsniveau dat zich uitdrukkelijk niet met inhoudelijke vragen wenst te bemoeien. Hallo?

Men moet geen cultuursociologische studie laten uitvoeren, denk ik, om in te zien dat deze situatie in niet onbelangrijke mate dit deel van de cultuurberichtgeving in Vlaanderen hypothekeert. Ik vind dat ik dat mooi heb gezegd. Het klinkt goed, ik zal maar oppassen.

De bedrijfsmatige benadering, gekoppeld aan het sociaal-economische programma dat de kunstensector de laatste tijd over zich heen heeft gekregen, toont aan dat de autonomie van de artistieke ontwikkeling steeds minder op waardering kan rekenen en evenmin wordt beschouwd als een dynamische sociale factor die in een samenleving zorgt voor zingeving en kwaliteit.

20. In dit verband vraag ik me af of de culturele berichtgeving in kranten en weekbladen aan deze evolutie bijdraagt. Of onderzoekt ze ook de mogelijkheden om tegen deze ideologie in te gaan, bijvoorbeeld door de manier waarop er over cultuur kan worden bericht?

In elk geval stel ik voor dat diegenen die in de sector van de cultuurberichtgeving werkzaam zijn, niet ophouden met op te komen voor hun eigen positie en aandringen op tijd en middelen om zowel aan kunstcritiek als aan onderzoeksjournalistiek te doen.

Reflectie of weerspiegeling

Dat was het zo ongeveer. Misschien ben ik te weinig vertrouwd met wat de Vereniging voor Theatercritici die me heeft uitgenodigd, nauw aan het hart ligt. In elk geval weet men nu waar ik van wakker lig als het gaat om cultuurberichtgeving in Vlaanderen. Of deze problematiek ook anderen aanspreekt, mag blijken uit het debat. Ik kijk er met belangstelling naar uit.

Loek Zonneveld

Rancunedemocratie

‘Cultuur - dat is het stelsel van regels en wetten om de mensen te verhinderen elkaar te vernietigen. Cultuur moet de mensen tegen zichzelf, tegen elkaar, tegen de wereld beschermen en hen optimale vrijheid verschaffen.’ (Tom Blokdijk, *De cultuur van vóór de cultuur*, Amsterdam 1993).

Als het waar is dat cultuur is ‘uitgevonden’ om te voorkomen dat mensen elkaar de hersens inslaan, dan heeft er in het voorbije half jaar in Nederland een culturele ommekeer plaatsgevonden die wij, kaaskoppen, ons nog zeer lang zullen heugen. Centraal in deze culturele ommekeer staat wijlen prof. dr. P. Fortuyn, een populistische plebejer, die op 6 maart de grootste verkiezingsoverwinning ooit behaalde bij de gemeenteraadsverkiezingen in Rotterdam, vanaf die datum (met de Lijst Pim Fortuyn - LPF) afstevende op een *landslide*-overwinning bij de parlementsverkiezingen (in de peilingen stonden ze op een bepaald moment op één kwart van de parlementszetels). Prof. dr. P. Fortuyn werd op 6 mei, waarschijnlijk door een radicale veganist, doodgeschoten.

Zijn volgelingen kwamen op 15 mei vanuit het niets met 26 zetels in de Tweede Kamer. In de zomervakantie heeft de LPF, met de liberalen en de christen-democraten, een regeerakkoord in elkaar gesleuteld. En vanaf het moment dat die regering, onder leiding van de jonge christen-democraat Balkenende (een soort Guy Verhofstadt, maar dan met een Harry Potter-kapsel), was geïnstalleerd, is de nieuwe politieke formatie LPF bezig geweest ánderen en vooral élkaar de hersens in te slaan. Weinig cultuur, veel cultuurbarbarij. Tot zover de feiten.

Nederland – ik heb het in deze *Etcetera*-kolommen al eerder beweerd – is vooral een *cabaret*-land. Een cabaretier heeft recentelijk beweerd er, sinds het aantreden van de Lijst Pim Fortuyn, zesentwintig *tekstschrijvers* bij te hebben gekregen. Zélf kon prof. dr. P. Fortuyn, ‘Pim’ voor intimi, er trouwens ook wat

van. Toen een Britse reporter, een week voor zijn dood, informeerde naar denkbare, mogelijke, voorstelbare overeenkomsten tussen zijn politieke krachtlijnen en die van Europese politici als Le Pen en Haider, antwoordde prof. dr. P. Fortuyn in onvervalst polder-Engels: ‘I am not an antisemitic people’. Wie zich daar overigens iets té luid en iets té publiekelijk vrolijk over maakte, kon de volgende dag, via e-mails of via de post (al dan niet voorzien van een doorgeladen pistool of enkele kogels) op regelrechte levensbedreigingen rekenen. De herkomst van die bedreigingen blijft vooralsnog duister. Iedereen lijkt zo ongeveer iedereen te bedreigen. Nederland lijkt collectief gek te zijn geworden.

Toen tijdens het parlementair debat over de regeringsverklaring de fractieleider van de Lijst Pim Fortuyn, de gewezen defensieambtenaar (en ondertussen ook weer fractieleider-á) Mat Herben, min of meer verklaarde dat bedreigde politici die bedreigingen aan zichzelf te danken hebben (omdat ze niet voldoende uiting geven aan de *vox populi*), waagde een linkse parlementariër het tegen die houding fel stelling te nemen. Zij – het betrof de Groen Links-politica Femke Halsema – werd vervolgens door de leden van de LPF-fractie naar haar bankje teruggest: ‘Wegwezen jij!’ Deze vertoning werd door de Nederlandse publieke omroep live uitgezonden. Dezelfde publieke omroep overigens die door de politici van de nieuwe politieke formatie – door mij en mijn vrienden al aangeduid als de L(oze) P(olitieke) F(loddere) – kreeg aangezegd dat er nog wel wat appeltjes te schillen waren, omdat de LPF niet te spreken was over de negatieve berichtgeving die de LPF in de publieke omroep ten deel viel.

U begrijpt, dierbare Vlamingen, dat er ten noorden van Uw landstreken, een heus bananenkoninkrijk in wording is, waarin Uw bendes-van-Nijvel zijn getransformeerd tot genootschappen van in driedelig maatkostuum rondwandelende tweedehandsautohan-